

Labklājības ministrija

Skolas iela 28, Rīga, LV - 1331, tālr. 67021600, fakss 67276445, e-pasts lm@lm.gov.lv, www.lm.gov.lv

RĪKOJUMS

Rīga

26. 06. 2018

Nr. 59

Grozījumi Labklājības ministrijas 2018.gada 15.februāra rīkojumā Nr.14 „Par Valsts programmas bērnu un ģimenes stāvokļa uzlabošanai 2018.gadam apstiprināšanu”

Izdots saskaņā ar Bērnu
tiesību aizsardzības likuma
62.panta otro daļu

1. Izdarīt ar labklājības ministra 2018.gada 15.februāra rīkojumu Nr.14 apstiprinātajā Valsts programmā bērnu un ģimenes stāvokļa uzlabošanai 2018.gadam šādus grozījumus:

1.1. izteikt ievada trešo rindkopu šādā redakcijā:

“Valsts programmā ietvertu pasākumu īstenošanu nodrošina Ministrija un Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija (turpmāk – Inspekcija):

- Ministrija nodrošina un administrē Valsts programmas I nodaļas 1.2., 1.3., 1.5.(daļēji), 1.6. (daļēji) un 1.7. (daļēji) apakšnodaļā, II nodaļas 2.1. (daļēji), 2.3. un 2.4. apakšnodaļā, kā arī III nodaļā noteiktos pasākumus;
- Inspekcija nodrošina un administrē Valsts programmas I nodaļas 1.1., 1.4., 1.5.(daļēji), 1.6.(daļēji) un 1.7.(daļēji) apakšnodaļā, II nodaļas 2.1. (daļēji) un 2.2.apakšnodaļā noteiktos pasākumus.”;

1.2. 1.1.apakšnodaļā:

1.2.1. aizstāt rindkopā “**Finansējums**” skaitli “601 692” ar skaitli “543 615”;

1.3. 1.2.apakšnodaļā:

1.3.1. izteikt tekstu līdz rindkopai “**Rezultāti**” šādā redakcijā:

“Saskaņā ar grozījumiem Bērnu tiesību aizsardzības likumā no 2018.gada 1.jūlija Latvijā sāks darboties specializētās audžuģimenes.

Ņemot vērā vairākos pētījumos (Nodibinājuma “Sociālo pakalpojumu aģentūra” pētījums “Specializētās audžuģimenes – ārpusģimenes aprūpes modeļa attīstība Latvijā” un Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācijas izstrādātā koncepcija “Priekšlikumi specializēto audžuģimeņu ieviešanai Latvijā”) un ārvalstu pieredzes apmaiņas braucienu (Čehija un Somija) laikā iegūto informāciju, kā arī esošo audžuģimeņu viedokli, ir paredzēts veidot šāda veida specializētās audžuģimenes:

- krīzes audžuģimenes, lai nodrošinātu iespējami mazāk bērnu nonākšanu institucionālā aprūpē pēc tam, kad bērns ir šķirts no ģimenes;
 - audžuģimenes, kas aprūpētu bērnus ar invaliditāti, kuriem izsniegts atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem funkcionāliem traucējumiem.
- Iespējamās specializācijas ir pārrunātas arī Bērnu lietu sadarbības padomes ietvaros organizētajās domnīcās.

Vienlaikus ir paredzēts, ka specializētās audžuģimenes apgūst mācību kursu atbilstoši mācību programmai konkrētajā specializācijā, kā arī saņem atlīdzību par specializētās audžuģimenes pienākumu pildīšanu.

Finansējums – 474 899 EUR”;

1.3.2. aizstāt rindkopā **”Rezultāti”** 1., 2. un 3.punktā skaitli “100” ar skaitli “90”;

1.4. aizstāt 1.3.apakšnodaļas rindkopā **“Finansējums”** skaitli “441 463” ar skaitli “ 536 108”;

1.5. 1.5. apakšnodaļā:

1.5.1. papildināt ar ceturto un piekto rindkopu šādā redakcijā:

“Ņemot vērā, ka nozīmīgs aspekts bērnu institucionalizēšanas samazināšanai, īpaši ģimenēs, kurās ir augsti bērnu izņemšanas riski, ir efektīvs sociālais darbs ar ģimenēm, plānots organizēt vasaras skolu sociālajiem darbiniekiem, kas strādā ar ģimenēm un bērniem pašvaldību sociālajos dienestos un nevalstiskajās organizācijās.

Tieši darbs ar ģimenēm un bērniem tiek atzīts par vienu no sarežģītākajām un mainīgākajām sociāla darba specializācijām, kas prasa nemītīgu pilnveidi, jo faktiski darbs ar ģimenēm un bērniem iekļauj plašu kompetences loku, tai skaitā gan atkarību, gan vardarbības un citu problēmu pārzināšanu, gan labas saskarsmes un konsultēšanas prasmes, gan ļoti attīstītas sadarbības prasmes, jo tieši sociālais darbinieks, vairumā gadījumu ir starpinstitucionālās komandas centrā. Diemžēl praksē darbā ar ģimenēm un bērniem pašvaldību sociālajos dienestos ir ļoti augsts klientu lietu skaits uz vienu sociālo darbinieku, kas pakļauj sociālos darbiniekus augstiem

izdegšanas riskiem. Līdz ar to plānots organizēt 65 sociālajiem darbiniekiem, kas strādā ar ģimenēm un bērniem, vasaras skolu, kuras saturs būtu veidots, lai pilnveidotu zināšanas un prasmes darbā ar klientu, īpašu uzsvaru liekot uz saskarsmi, kā arī attiecību veidošanas un izpratnes aspektiem.”;

1.5.2. aizstāt rindkopā “**Finansējums**” skaitli “14 000” ar skaitli “29 000”;

1.5.3. papildināt rindkopu “**Rezultāti**” ar 3.punktu šādā redakcijā:

“3. Īstenota vasaras skola 65 sociālajiem darbiniekiem, kas strādā ar ģimenēm un bērniem, īpašu uzsvaru liekot uz saskarsmi, kā arī attiecību veidošanas un izpratnes aspektiem.”;

1.6. 1.6. apakšnodaļā:

1.6.1. papildināt ar piekto, sesto, septīto un astoto rindkopu šādā redakcijā:

“Bērna attīstība līdz 7 gadu vecumam ir nozīmīgākais personības attīstības posms. Šajā periodā raksturīga liela kustību aktivitāte, augšana, runas un koordinācijas spēju attīstība, tādēļ svarīgi laicīgi pamanīt un diagnosticēt attīstības īpatnības un to izpausmes.

Viena no jomām, kur agrīna diagnostika ir ārkārtīgi nozīmīga un izšķiroša bērna turpmākajā attīstībā, ir autisma gadījumi. Pētījumi liecina, ka tieši agrīnajai intervencei, kas uzsākta 12-48 mēnešu vecumā, ir visnozīmīgākā loma bērna turpmākajā attīstībā autisma gadījumos, kas rada ievērojamus kognitīvās un sociālās funkcionēšanas uzlabojumus. Vecumā līdz 3 gadiem strauji attīstās uztveres, sociālās un komunikācijas iemaņas, taču vidējais vecums, kad autiskā spektra traucējumi parasti tiek diagnosticēti, ir 4 gadi, kad diemžēl straujākā attīstība jau ir notikusi. Agrīnā vecumā smadzenēm piemīt vislielākā plasticitāte – spēja veidot jaunas neironu ķēdes, kas nepieciešamas jaunu prasmju apgūšanai un korekcijai. Līdz ar to agrīna diagnostika un intervence ir īpaši nozīmīga un uzskatāma par efektīvu preventīvu rīcību nākotnes uzvedības traucējumu un saskarsmes grūtību mazināšanai.

Lai nodrošinātu agrīnu autiskā spektra traucējumu identificēšanu un diagnostiku, nepieciešams sniegt zināšanas un metodisku ievirzi speciālistu kompetences palielināšanai (aptverot gan pašus vecākus, gan ģimenes ārstus, sociālo dienestu, izglītības iestāžu, sociālo pakalpojumu sniedzēju speciālistus).

2018.gadā, piesaistot speciālistus no nevalstiskajām organizācijām, kuru mērķis ir cilvēku ar autiskā spektra traucējumiem tiesību un interešu aizsardzība Latvijā - Biedrības „Latvijas Autisma apvienība” un Biedrības „Autisma atbalsta punkts Rēzeknē”, kā arī speciālistus no ārvalstīm plānots izstrādāt vadlīnijas un rīkot apmācības likumiskajiem pārstāvjiem un citiem speciālistiem, kas

palīdzēs laicīgi novērst bērna agrīnā vecuma iespējamās attīstības traucējumus un sniegs nepieciešamo atbalstu, lai veidotu pozitīvās darbības balstītu iejaukšanos.”;

1.6.2. aizstāt rindkopā “**Finansējums**” skaitli “5 000” ar skaitli “26 000”;

1.6.3. izteikt rindkopu “**Rezultāts**” šādā redakcijā:

“Rezultāti:

1. Izglītoti 180 likumiskie pārstāvji un aprūpētāji, kuriem ir bērni ar uzvedības traucējumiem vai saskarsmes grūtībām.
2. Izglītoti 500 likumiskie pārstāvji un aprūpētāji, kuriem privātajā vai profesionālajā dzīvē ir saskare ar bērniem, kuriem potenciāli ir autisms, t.sk. 79 darbinieki, kuri iesaistīti bērnu aprūpē un sociālajā rehabilitācijā VSAC „Rīga” filiālēs „Rīga” „Pļavnieki” un „Baldone”, 15 darbinieki no VSAC „Latgale” filiāles „Kalkūni”, 45 darbinieki no VSAC „Kurzeme” filiāles „Liepāja”.
3. Nodrošinātas nodarbības 32 bērniem ar autismu.
4. Sagatavotas vienas vadlīnijas speciālistiem par agrīnu attīstības traucējumu identificēšanu. Vadlīnijas lejupielādētas 600 reizes.”;

1.7. 2.1.apakšnodaļā:

1.7.1. papildināt ar vienpadsmito, divpadsmito un trīspadsmito rindkopu šādā redakcijā:

“Lai veicinātu vecāku, speciālistu un sabiedrības izpratni un uzlabotu zināšanas par bērna drošību, pieskatīšanu, bērna līdz 7 gadu vecumam neatstāšanu bez uzraudzības un ar to saistītu problemātiku, piemēram, uzraudzības pakalpojumu pieejamību, darba un ģimenes dzīves saskaņošanu, 2017. gadā tika izstrādāts un izplatīts sociāli informatīva rakstura materiāls - padomu žurnāls „Bēnam droša bērnība”. Ņemot vērā, ka vēl aizvien ir pieprasījums pēc žurnāla, kā arī ievērojot to, ka potenciālā mērķauditorija vecāki, kuriem ir bērni vecumā no 0-6 gadiem (gadā piedzimst ap 18 000 bērnu), 2018.gadā tiek turpināta žurnāla izgatavošana un izplatīšana.

Vienlaikus Inspekcijas sniegtā informācija liecina, ka joprojām daudzi vecāki un sabiedrība kopumā nezina savus pienākumus, atbildību attiecībā uz bērnu drošību. Tādējādi, lai ilgtermiņā uzlabotu situāciju attiecībā uz bērnu drošību, ir nepieciešama socioloģiskā aptauja ar mērķi noskaidrot, cik lielā mērā vecāki un paši bērni ir informēti par drošības jautājumiem un vai viņi zina, kā rīkoties dažādās situācijās.

Lai diskusijās par vardarbības ģimenē novēršanu un mazināšanu plašāk iesaistītu akadēmiskās vides pārstāvjus, tiek rīkota starptautiskā konference sadarbībā ar Latvijas Universitāti. Ārvalstu un Latvijas akadēmiskās vides pārstāvji diskutē par dzimuma un dzimtes jēdzieniem, to ietekmi sabiedrības attīstībā, kā arī šo jēdzienu izpratni saistībā ar vardarbību pret sievieti un ģimeni kopumā.”;

1.7.2. aizstāt rindkopā “**Finansējums**” skaitli “205 351” ar skaitli “251 910”;

1.7.3. rindkopā “**Rezultāti**”:

1.7.3.1. papildināt 1.punktu pēc vārda “mazināšanu” ar vārdiem “ar bērnu tiesību aizsardzību saistītiem aktuālajiem jautājumiem sabiedrības izpratnes veicināšanai.”;

1.7.3.2. papildināt rindkopu ar 6.punktu šādā redakcijā:

“6. Nodrošināta konference "Dzimums un dzimte teoloģiskā perspektīva".;

1.8. aizstāt 2.4.apakšnodaļā rindkopā “**Finansējums**” skaitli “80 000” ar skaitli “70 518”.

2. Rīkojuma 1.5.apakšpunkts piemērojams ar 2018.gada 28.maiju, 1.7.apakšpunkts ar 2018.gada 27.februāri.

Ministrs

J.Reirs

